BEKO

BEVARANDE OCH KONSERVERING

Riksarkivet

Materialanalys för bevarande av Azzolino-samlingen

Under 2018 pågår ett FoU-projekt gällande materialanalys av Azzolino-samlingen, innehållande texter och brev skrivna av, till och rörande drottning Christina under främst tiden efter hennes abdikation från den svenska tronen år 1654.

Vid Christinas död, den 19 april 1689 (enligt n.s.), testamenterade hon sina ägodelar till sin vän och universalarvinge, den romerske kardinalen Decio Azzolino. Denne dog en kort tid senare och många av Christinas ägodelar såldes, men arkivet fanns till stor del kvar orört hos släkten Azzolino till dess att handlingarna kopplade till drottning Christina köptes av den svenska staten år 1925 för att, sedan dess, förvaras i Riksarkivet under beteckningen Azzolino-samlingen.

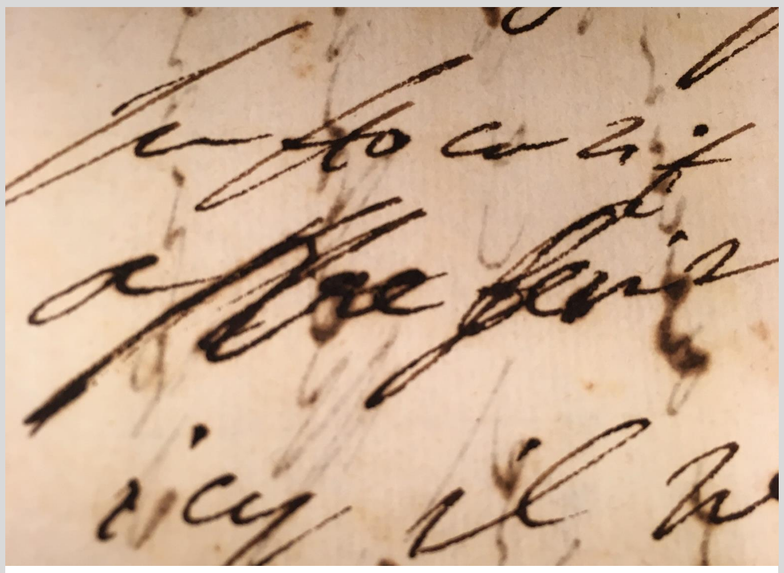

Texterna är skrivna av olika författare och från olika platser i Europa, med järngallusbläck som kan orsaka sönderfrätning av pappret. I detta projekt undersöks möjligheten att koppla specifika föremåls tillstånd till bläckinnehåll, författare och geografisk plats.

Järngallusbläck har använts från medeltid fram till 1900-talets början, och antalet recept är stort. Återkommande komponenter är dock gallsyra från galläpplen (bilden), järnsulfat från järnvitriol, vatten/vin och gummi arabicum.

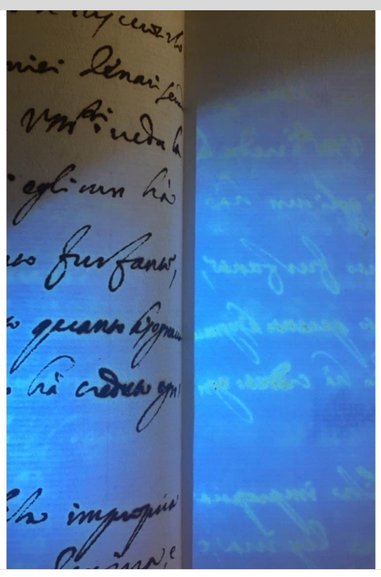

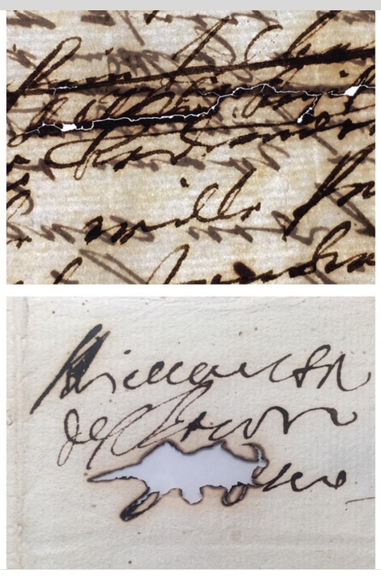

Bläckfrätningens omfattning kan bero på exempelvis tjocklek på papper och bläcklinjer, limning i pappret och bläckkomposition. Proportionerna mellan dess ingredienser kan variera stort och därmed påverka bläckets korrosiva egenskaper.

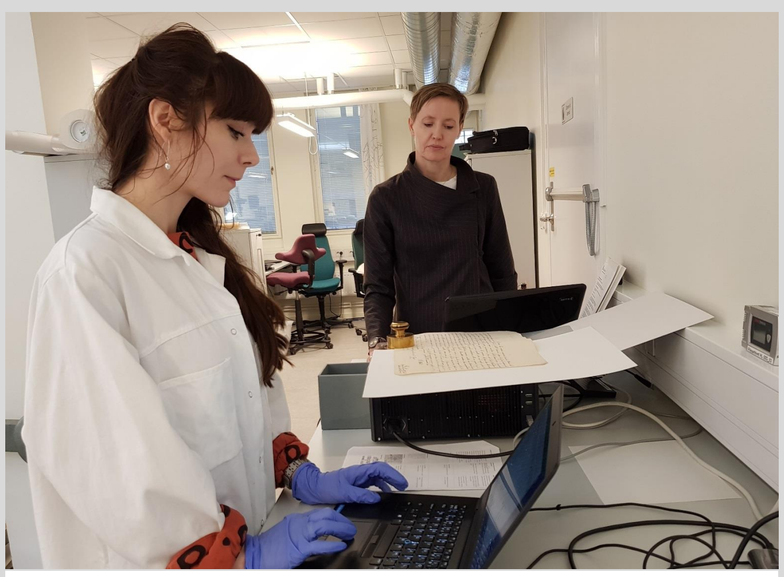

Vissa grundämnen, som koppar och zink, kan förekomma i varierande utsträckning som både potentiellt kan styra bläckets destruktiva verkan samt ge en indikation om var och hur bläcket har producerats. Här undersöks papprets tillstånd.

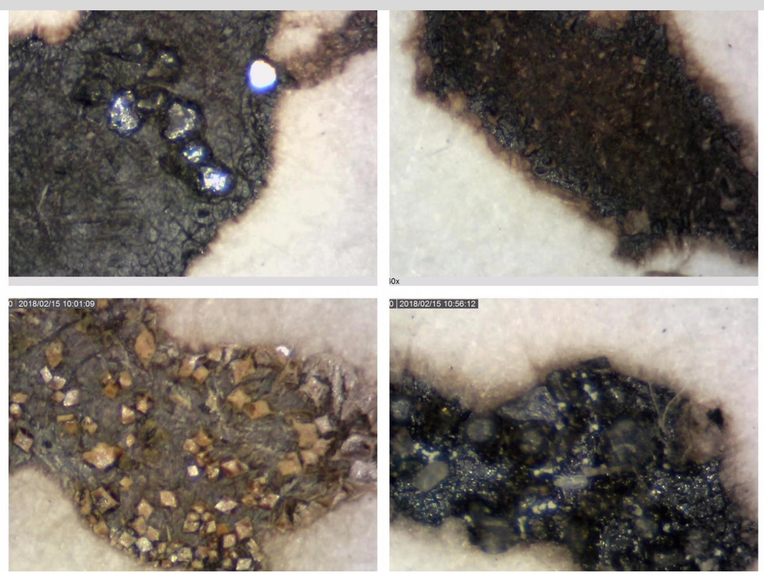

I detta projekt har samlingens tillstånd utvärderats genom att studera vissa egenskaper av dokumenten; som pH, DP och proteinhalt i pappret och tjocklek, genomträngning, sprickbildning, utfällningar (bilden) och fluorescens hos bläcket.

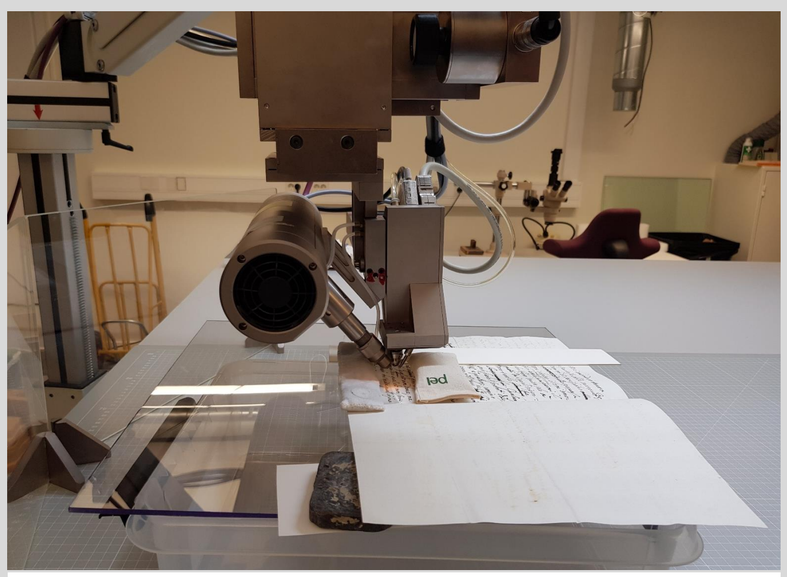

I samarbete med Riksantikvarieämbetet har analyser sedan genomförts på ett urval av dokument där grundämnen i bläcket har kunnat identifieras med hjälp av mikro-röntgenfluorescens (Micro-XRF).

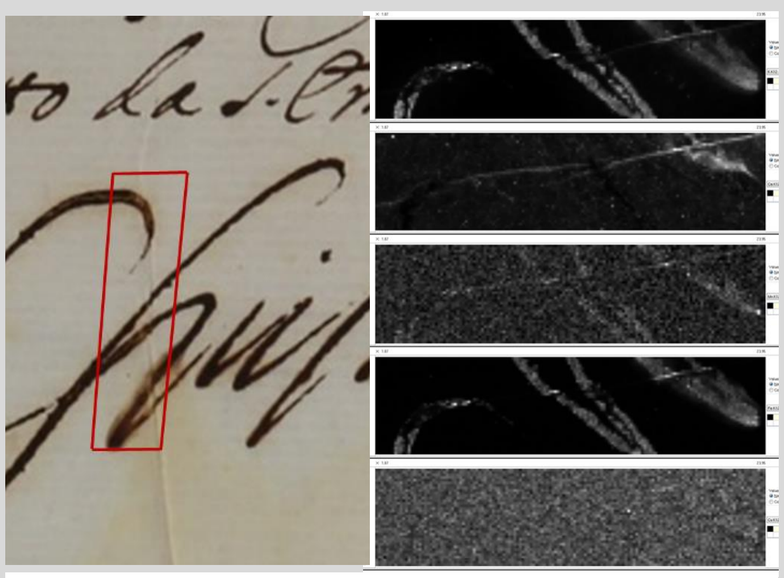

Ett större område av Christinas autograf har kartlagts med Micro-XRF och de vita områdena i de svartvita bilderna indikerar i följande ordning förekomsten av kalium, kalcium, mangan och järn men inget koppar, där bilden endast uppvisar en brusig yta.

För närvarande pågår ett intensivt arbete med att bearbeta analysdata och tolka resultat. Projektet i sin helhet med tillhörande resultat kommer att presenteras vid en seminariedag i december 2018 – håll ögonen öppna!